Beşerî Çevre: Nüfus, Göç ve Yerleşme

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Beşerî çevre:** İnsanların doğal çevre üzerinde oluşturduğu her şeydir: yerleşmeler, yollar, barajlar, fabrikalar, tarım alanları. Doğal çevre (iklim, yer şekilleri, su kaynakları, toprak) beşerî çevrenin oluşmasını etkiler.
- **Nüfus:** Sınırları belli bir alanda belli bir zamanda yaşayan insan sayısıdır. Türkiye'de nüfus eşit dağılmamıştır: kıyılarda ve sanayi-ticaret merkezlerinde yoğun, iç ve dağlık kesimlerde seyrektir.
- **Nüfus yoğunluğu:** Kilometrekareye düşen kişi sayısıdır. **Nüfus yoğunluğu = Nüfus ÷ Yüz ölçümü (km²)**
- **Göç:** Ekonomik, toplumsal, siyasal, dinî, kültürel nedenlerle insanların bir yerleşim yerinden başka bir yere taşınmasıdır. Ülke içinde olursa **iç göç**, ülkeler arasında olursa **dış göç** denir.
- Göç nedenleri: iş bulmak, eğitim, sağlık hizmeti, aile yanına gitmek, doğal afetler, savaşlar, **iklim değişikliği**. Kırdan kente göç; kırsalda nüfusun azalmasına, kentlerde konut, altyapı ve trafik sorunlarına yol açar.
- İnsanlar doğal çevreyi değiştirir: baraj yapılınca bazı köyler su altında kalır ve halk taşınır; deniz üzerine havalimanı yapılır; tüneller ve köprüler ulaşımı kolaylaştırır.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Aşağıdakileri **doğal çevre** (D) ya da **beşerî çevre** (B) unsuru olarak işaretleyiniz.
(…) Van Gölü (…) Bir otoyol köprüsü (…) Toros Dağları (…) Bir baraj (…) Bir fabrika

2 Boşlukları uygun kavramlarla doldurunuz.
nüfus – göç – nüfus yoğunluğu
a) Belli bir alanda belli bir zamanda yaşayan insan sayısına ..... denir.
b) Kilometrekareye düşen kişi sayısına ..... denir.
c) İnsanların bir yerleşim yerinden başka bir yere taşınmasına ..... denir.

3 Aşağıdakilerden hangisi bir **göç nedeni** değildir?

A) Daha iyi bir iş bulma isteği
B) Üniversite eğitimi almak
C) Bir kitabı okumayı bitirmek
D) Doğal afetler

4 Doğru (D) ya da yanlış (Y) olarak işaretleyiniz.
(…) Türkiye'de nüfus her yere eşit dağılmıştır.
(…) Kıyı kesimlerinde nüfus genellikle iç kesimlerden fazladır.
(…) Bir ülkenin içinde yapılan göçe iç göç denir.
(…) Kırdan kente göç, kırsalda nüfusun azalmasına yol açar.

5 Nüfusu 96 000 kişi, yüz ölçümü 400 km² olan kurgusal Kıyıköy ilçesinin nüfus yoğunluğu kaçtır?
A) 24 B) 96 C) 240 D) 2 400

6 İç göç ve dış göçe birer örnek yazınız.

7 Aşağıdaki yerleşim özelliklerini ilgili yer şekliyle eşleştiriniz.
1) Nüfus yoğun, tarım ve ulaşım gelişmiş 2) Nüfus seyrek, yerleşmeler dağınık
a) Yüksek dağlık alanlar b) Verimli kıyı ovaları

8 Bir baraj yapılırken suları altında kalacak bir mahallenin halkının başka bir yere taşınması, aşağıdakilerden hangisine örnektir?
A) Nüfus yoğunluğunun artmasına
B) İnsanın doğal çevreyi değiştirmesinin göçe yol açmasına
C) İklim tipinin değişmesine
D) Dış göçe

9 Kırdan kente göçün kentlerde ortaya çıkardığı **iki** sorunu yazınız.

10 Nüfus yoğunluğunun hesaplanmasında kullanılan iki bilgi hangisidir?
A) Göç eden sayısı ve yağış
B) Nüfus ve yükselti
C) Yüz ölçümü ve sıcaklık
D) Nüfus ve yüz ölçümü

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Tabloda dört kurgusal ilçenin nüfusu ve yüz ölçümü verilmiştir.

İlçe	Nüfus (kişi)	Yüz ölçümü (km²)
Kıyıköy	96 000	400
Dağyaka	18 000	600
Ovabaşı	75 000	500
Yaylalı	24 000	800

Her ilçenin nüfus yoğunluğunu hesaplayınız. Nüfus yoğunluğu en fazla olan ilçe hangisidir?

12 11. sorudaki tabloya göre Dağyaka ile Yaylalı ilçeleri hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Nüfus yoğunlukları eşittir.
B) Nüfusları eşittir.
C) Yüz ölçümleri eşittir.
D) Dağyaka'nın nüfus yoğunluğu daha fazladır.

13 Daire grafiğinde kurgusal bir ilden göç edenlerin göç etme nedenleri gösterilmiştir (temsilî veriler).

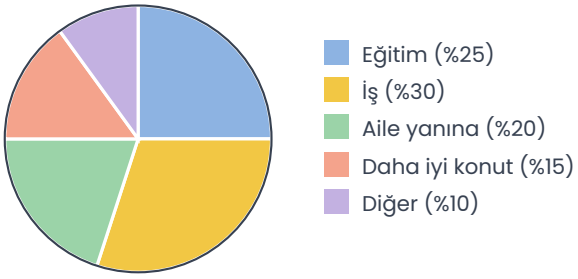

Bu ilden göç eden 2 000 kişiden kaçı **iş** nedeniyle göç etmiştir? Grafiğe göre en çok görülen **iki** göç nedeni hangileridir?

14 Türkiye'de nüfusun kıyı kesimlerinde ve büyük şehirlerde yoğun olmasının **iki** nedenini yazınız.

15 Aşağıdaki şemada kırdan kente göçün bir sonuç zinciri gösterilmiştir. Soru işaretli kutuyu tamamlayınız.

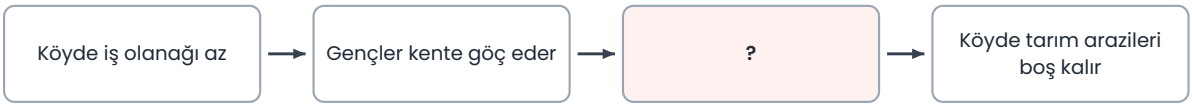

16 Kurgusal bir ilin nüfusu bir yıl içinde 250 000 kişiden 244 000 kişiye düşmüştür. Aynı yıl ilden 14 000 kişi başka illere göç etmiş, başka illerden ise 5 000 kişi bu ile göç etmiştir.
İlin göç nedeniyle kaybettiği nüfus kaç kişidir? Nüfusun göç dışında bir yolla arttığı söylenebilir mi?

17 Aşağıdaki kavram haritasında insanların doğal çevreye yaptığı bazı değişiklikler verilmiştir. Soru işaretli yerlere uygun **iki** örnek yazınız.

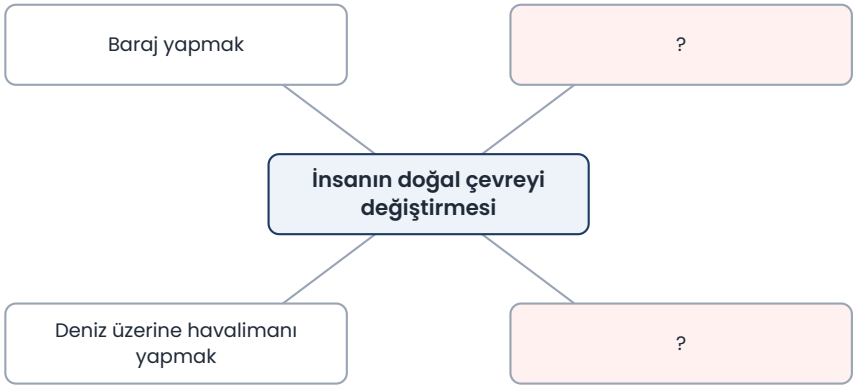

18 Deniz üzerine havalimanı inşa edilmesi, doğal çevre ve beşerî çevre ilişkisi açısından aşağıdakilerden hangisini gösterir?

A) Havalimanlarının yalnızca ovalarda yapılabildiğini
B) Doğal çevrenin beşerî çevreyi hiç etkilemediğini
C) Denizlerin ulaşımda kullanılamadığını
D) İnsanların, doğal çevrenin getirdiği sınırlılıkları teknolojiyle aşabildiğini

19 Kentlerin kalabalığından ve gürültüsünden uzaklaşmak isteyen bazı kişilerin kırsal bölgelere göç etmesinin, kırsal alanlara **iki** olumlu etkisini yazınız.

20 Aşağıdakilerden hangisi **iklim değişikliğinin** göçe neden olabileceğine örnektir?

A) Bir öğrencinin üniversite için başka şehre gitmesi
B) Uzun süren kuraklık nedeniyle tarım yapılamayan bir bölgeden insanların ayrılması
C) Bir ailenin tayin nedeniyle taşınması
D) Emekli bir öğretmenin memleketine dönmesi

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Tabloda kurgusal iki yerleşmenin özellikleri verilmiştir.

Özellik	K yerleşmesi	L yerleşmesi
Yer şekli	Geniş, düz bir kıyı ovası	Yüksek ve engebeli dağlık alan
Ulaşım	Liman, otoyol, havalimanı	Kışın kapanan tek yol
Ekonomi	Tarım, sanayi, ticaret	Küçükbaş hayvancılık

Bu yerleşmelerin nüfusu ve göç durumu hakkında birer tahminde bulununuz. Tahminlerinizi doğal çevreyle ilişkilendiriniz.

22 Bir ilde yeni bir üniversite ve organize sanayi bölgesi açılmıştır. Bu gelişmenin ilin **nüfusu** ve **göç** durumu üzerindeki olası etkilerini açıklayınız.

23 Aşağıdaki bilgilerden hangisi doğal çevrenin beşerî çevreyi **etkilemesine** örnektir?

A) Dağlık bir bölgede yolların virajlı ve dar yapılması
B) Bir şehirde yeni bir park yapılması
C) Bir fabrikanın ürettiği malı ihraç etmesi
D) Bir okulun yeni bir kütüphane açması

24 Aşağıdaki tabloda kurgusal bir ile yapılan göçlerin nedenleri verilmiştir (temsilî veriler, kişi).

Neden	İş	Eğitim	Aile yanına	Sağlık
Kişi	3 600	2 400	1 500	500

İle toplam kaç kişi göç etmiştir? İş nedeniyle göç edenler toplamın kaçta kaçıdır?

25 "Göç, hem göç veren hem de göç alan yerleri etkiler." yargısını açıklayınız. Her iki yere de birer etki yazınız.

26 Bir şehirde nüfus yoğunluğu çok artmıştır. Aşağıdakilerden hangisi bu durumun ortaya çıkarabileceği sorunlardan biri **değildir**?

A) Trafik sıkışıklığı
B) Tarım arazilerinin boş kalması
C) Okulların kalabalıklaşması
D) Konut fiyatlarının artması

27 Kırdan kente göçü azaltmak için köylerde neler yapılabilir? **Üç** öneri yazınız.

28 Nüfus yoğunluğu, bir yerin ne kadar kalabalık olduğunu göstermede neden yalnızca nüfus sayısından daha doğru bir ölçüdür? Bir örnekle açıklayınız.

29 Türkiye'de nüfusun dağılışını etkileyen etkenlerden **doğal** ve **beşerî** olanları ayırınız.
iklim – sanayi – yer şekilleri – ulaşım olanakları – su kaynakları – ticaret

30 Yaşadığınız yerleşim yerinin (ya da bildiğiniz bir yerin) nüfusunu etkileyen **bir doğal** ve **bir beşerî** etkeni yazıp açıklayınız.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**